

عنوان مقاله:

انقلاب مشروطیت و اعتراض علیه جایگاه آموزشی و تربیتی زنان در ایران (1285-1287)

محل انتشار:

فصلنامه علوم اجتماعی، دوره 24، شماره 79 (سال: 1396)

تعداد صفحات اصل مقاله: 31

نویسندگان:

محمد بیطرفان - دانشجوی دکتری تاریخ دانشگاه خوارزمی

سهراب یزدانی - دانشیار تاریخ دانشگاه خوارزمی

حسین مفتخری - استاد تاریخ دانشگاه خوارزمی

حجت فلاح توتکار - استادیار تاریخ دانشگاه بین المللی امام خمینی

خلاصه مقاله:

ساختار آموزش در دوره قاجار به صورت سنتی و براساس نوعی قرائت از اصول مذهبی بود. سه مولفه اساسی روند تغییر در ساختار آموزشی در حوزه جنسیت زنانه را رقم زد: الف) توجه دانش آموختگان اروپائی و روشنفکران دو دهه واپسین سلطنت ناصری به مسئله آموزش زنان؛ ب) تاسیس مدارس دخترانه توسط میسیونرهای مذهبی آمریکائی، انگلیسی و فرانسوی در ایران؛ ج) طرح مفهوم برابری در انقلاب مشروطیت. واقعیت امر این است که توانمندسازی زنان یکی از دغدغه ها و کنش های اصلی روشنفکران مشروطه خواه بود؛ از آنجایی که روابط اجتماعی دوره قاجار اجازه طرح مسئله برابری در حوزه زنان را نمی داد، اندیشیدن و کاریست مفاهیم دینی و اجتماعی در حوزه های آموزشی و بهداشتی می توانست تغییرات اولیه را در نگاه به مسئله جنسیت زنانه به وجود آورد. بنابراین توجه به بهبود موقعیت اجتماعی زن ایرانی و نفع همگانی حاصل از آن، به صورت دغدغه اصلی مشروطه خواهان در حوزه زنان درآمد. با این حال، تغییر در سنت های اجتماعی، باعث واکنش شدید حامیان گفتمان سنتی بر سر موضوع آموزش زنان و تاسیس مدارس دخترانه شد؛ بر همین مبنا کشمکش های بسیاری صورت گرفت که در محافل گوناگون نظیر مجلس، دولت، انجمن های شهری، جراید و غیره تبلور یافت. در واقع طرح مفاهیم اصلی مشروطیت نظیر آزادی، قانون و برابری، که به نوعی با مسئله زنان نیز پیوند یافت، نقطه کانونی تعارض بین گفتمان های سنت و تجدد قرار گرفت.

کلمات کلیدی:

زنان، آموزش، تجدد، سنت، گفتمان، مشروطیت

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/887775>

